

Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. de Vaste Kamercommissie van VWS
Per mail via cie.vws@tweedekamer.nl

Datum: 28 november 2017
Kenmerk: 17-115/md
Onderwerp: Input Wetgevingsoverleg, onderdeel Jeugd en aanverwante zaken van de begrotingen VWS en J&V 2018
Contact: Mirjam Drost via mirjam.drost@wijzijnmind.nl of mobiel M 06 19973092

Geachte leden van de Vaste Kamercommissie van VWS,

Op 4 december aanstaande komt u bijeen voor het Wetgevingsoverleg, onderdeel Jeugd en aanverwante zaken van de begrotingen VWS en J&V 2018. Vanuit het perspectief van psychisch kwetsbare kinderen, jongeren en hun ouders willen we u het volgende meegeven.

Kinderen en jongeren met complexe zorgvragen krijgen te laat de zorg die bij hen past. Dagelijks krijgt MIND schrijnende verhalen binnen van ouders die geen zorg voor hun kind geregeld krijgen, maar maanden moeten wachten door lange wachtlijsten of door een gebrekkige samenwerking tussen zorgaanbieders en gemeenten. Het betreft kinderen en jongeren met meerdere psychische aandoeningen of een combinatie van psychische en lichamelijke aandoeningen. Dit beeld wordt bevestigd in de Kamerbrief van ministers De Jonge en Dekker van 27 november 2017. Er wordt voornamelijk gerefereerd aan verbeterplannen voor de jeugdhulp in de toekomst en de te verwachten resultaten in 2018 en verder, maar we missen nadrukkelijk de aandacht voor kinderen die te maken hebben met de jeugd-ggz, en die nu in de knel zitten en niet langer kunnen wachten.

Doorzettingsmacht in de jeugdhulp

Ons pleidooi van de afgelopen jaren in de politiek en met externe partijen heeft op papier tot succes geleid met een snelle en pragmatische oplossing: een doorzettingsmacht in de jeugdhulp. Een persoon met doorzettingsmacht helpt ouders en kinderen/jongeren die vastlopen met een complexe zorgvraag en wijst direct en in overleg met de ouders passende zorg toe. Is het niet in gemeente x, dan in gemeente y. Achtergrond: in de zomer 2016 maakten de VNG en VWS hierover afspraken (op verzoek van cliënten- en ouderorganisaties en in afstemming met VWS en VNG). Gemeenten hebben in 2016 een handreiking ontvangen om de doorzettingsmacht per 1 januari 2017 te kunnen implementeren. In de praktijk is dit in de overgrote meerderheid van de gemeenten nog niet geregeld. Dit proces komt niet goed op gang en in juni 2017 is de motie van Nine Kooiman en Rene Peters aangenomen om onderzoek te doen welke gemeenten de doorzettingsmacht hebben daadwerkelijk hebben geïmplementeerd.

In de brief wordt en de Voortgangsrapportage Jeugdstelsel November 2018, wordt aangehaald dat de onderzoeksresultaten pas in het voorjaar van 2018 worden verwacht. Wat uit de Voortgangsrapportage Jeugdstelsel tevens niet goed blijkt, is of deze doorzettingsmacht toegankelijk en bereikbaar is voor ouders/jongeren die vastlopen met hun complexe zorgvraag. De traagheid waarmee dit implementatieproces verloopt, staat niet in verhouding tot het dagelijks leed dat hiermee in stand wordt gehouden..

Wachttijden

Kinderen en jongeren met complexe problematiek zoals borderline, eetstoornissen, autisme, depressie moeten maanden tot soms 1 jaar of langer op zorg wachten. Het past niet in een beschaafde samenleving om zieke kinderen of jongeren aan hun lot over te laten.

In juni 2017 is een motie aangenomen over de wachttijden en het beschikbaar stellen van overzichten per regio. Het is een positieve ontwikkeling dat regionale expertteams afspraken maken over de beschikbaarheid van specialistische complexe zorg in de regio en bovenregionaal. Deze afspraken worden echter gemaakt zonder inbreng van cliënten- en ouderorganisaties, maar met gemeenten en de jeugdsector. Om te weten of zorg en hulp passend is, en om de transformatie te laten slagen, is het van belang om bij inkoop- en samenwerkingsafspraken de cliëntenorganisaties te betrekken en medezeggenschap beter te borgen.

Toezichthouder hard nodig om toegang tot zorg en kwaliteit te waarborgen

Waar binnen de Zorgverzekeringswet de NZa de inkoopspelregels en de toegang tot zorg bewaakt, is er binnen de Jeugdwet geen enkele instantie die de rol van marktmeester op zich neemt.

Het samengaan van de twee inspecties tot de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd biedt kansen om betere afspraken te maken over toegang en kwaliteit. Wij merken dat juist voor kinderen met complexe problematiek geen plek meer is, omdat hun behandeling te duur is, en er perverse prikkels in het systeem zijn. Kinderen met een enkelvoudige aandoening zijn nu eenmaal “goedkoper” voor instellingen en gemeenten. Daarnaast willen we de minister attenderen op de bestaande mogelijkheid om naast ggz-instellingen ook vrijevestigde aanbieders zoals psychologen en psychotherapeuten de mogelijkheid te bieden om kinderen en jongeren te behandelen. We merken dat deze meer laagdrempelige vorm van zorg in de regio, in lijn met de Jeugdwet, niet goed wordt benut. Ook daarin kan een toezichthoudend orgaan sturen.

Cliëntondersteuning voor ouders en jongeren

Het recht op onafhankelijke cliëntondersteuning is wettelijk vastgelegd met de bedoeling ouders en jongeren te versterken in hun zelfredzaamheid en participatie. Zoals veelvuldig door verschillende cliëntenorganisaties is aangekaart, is de onafhankelijke cliëntondersteuning nog niet overal goed geregeld. De implementatie van onafhankelijke cliënt ondersteuning behoeft nadrukkelijk aandacht. In het Regeerakkoord is hier aandacht aan besteed. We verwachten dat deze ondersteuning alsnog voor ouders en kinderen met complexe problematiek zoals (meervoudige) psychische aandoeningen direct wordt georganiseerd. MIND heeft altijd haar bereidheid om hieraan bij te dragen aangeboden, hierbij benadrukken wij dit nogmaals.

Evaluatie Jeugdwet

Het is ons onvoldoende duidelijk op welke wijze cliëntervaringen van kinderen/jongeren en hun ouders een plek krijgen in de evaluatie. Op welke wijze (zowel kwalitatief en kwantitatief) wordt deze inbreng georganiseerd? Graag zien wij meer aandacht voor dit punt vanuit het perspectief van de jeugd-ggz.

We vertrouwen erop dat u het cliënt- en familieperspectief meeneemt in uw inbreng op 4 december a.s. tijdens het WGO Jeugd! Als u vragen heeft, neem gerust contact met ons op.

Met vriendelijke groet,

Drs. M.J. ter Avest
directeur